

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De ordine dicendorum in hoc tractatu. Et de his quæ valere possunt ad detestationem Inuidiæ. Pars I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

bum modicum sustinere, quin ab illo deiiciamur. Ad modicum etiam flatum suggestionis diabolicæ igne infernali toti succedimur, & cuncta bona quæ fecerimus, amittimus. Ex parte exterioris corporis adeo infirmi sumus, vt nec pulicibus resistere possimus. Augustinus: Homo dicit tibi conuicium, & tumes & irascis: pulicibus resiste, & dormias. Ad distemperantiam etiam febrilis caloris vel ad vnum paruum apostema, in cinerem vel puluerem corpus nostrum resoluitur. vnde quidam dicit: Etenim repentinæ modicæque occasio febris, Dissoluit toto quodcumque parauimus æuo.

TRACTATUS VII. De Inuidia.

De ordine dicendorum in hoc tractatu. Et de his quæ valere possunt ad detestationem Inuidia.

PARS I.

POST peccatum superbiæ dicendum est de Inuidia quia ipsa est filia superbiæ. De hac hoc ordine dicemus. ¶ Primo ponemus ea quæ possunt valere ad detestationem huius vitij. ¶ Secundo tangemus quid de speciebus eius. ¶ Tertio de remediis contra hoc vitium. ¶ Inuidia secundum August. est dolor felicitatis alienæ.

¶ De his quæ valent ad detestationem Inuidia.

Ad detestationem verò huius vitij, Primo facit hoc, quod vitium istud est peccatum in Spiritum sanctum. Peccatum in Spiritum sanctum, secundum vnâ acceptionem, dicitur peccatum quod est contra bonitatem Dei, quæ Spiritui sancto appropriatur, & sic omne peccatum quod est ex certa malitia, peccatum est in Spiritum sanctum. Quod etiam patet per diuisionem peccati in Spiritum sanctum, quod diuiditur in peccatū obstinationis & impugnationis. Obstinatus in Spiritum sanctum peccat, quia in bonitatem Dei quæ hominē ad penitentiam expectat, qui eum quauis eius hostis sit, pascit & vestit, & à demonibus defendit qui eum iugularēt, & ipse sic ingratus bonitati Dei eam impugnat & à bonitate Dei colligit malitiā, & ex misericordia Dei se faurizat sibi iram. Impugnatio verò diuiditur in impugnationem veritatis agnitæ: quæ est in apostatis, & in impugnationem gratiæ, quæ est in inuidis, qui gratiā Dei, quæ est in hominibus, persequuntur & odiunt. Sic ergo manifestum est, quod inuidia est peccatum in Spiritum sanctum, & ideo valde magnum peccatum. Mat. 12. Qui dixerit contra Spiritum sanctum verbum, non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro: id est, vix remittetur.

¶ Secundo facit ad detestationem huius vitij hoc, quod ipsum est

oppositum charitati. Vnde cum charitas sit virtus excellentissima, inuidia erit pessimum vitium. Vnde vocatur fera pessima. Gen. 30. Fera pessima deuorauit filium meum Ioseph. Peior est inuidia quam auaritia. Auarus enim etsi non vult communicare sua, tamen vult q̄ alij sua communicent. Inuidus autem non vult communicare bona sua, nec vult quòd alius ea communi-
 cet. Inuidus de ipsa bonitate Dei dolet, q̄ ipsa non est auara hominibus, sibi tamen eam vellet esse largā, & omnibus alijs auaram. Immenstatē diuinæ bonitatis vellet ad se coarctari. Peior etiam est inuidia, quā ira vel odium: quāuis enim homo iratus vel odians alium, velit malum proximi sui, cū mala volūtas ipsius ortum habuerit à malitia proximi qui eū offendit, vnde proximus culpabilis est. Sed malitia inuidi, quia vult malū proximi, ortum habet ex propria malitia: scilicet à superbia, qua vult illū non purificari sibi, & vult malū proximi sui omnino absque culpa eius. ¶ Tertio facit ad detestationem huius vitij, quia hoc vitium purè malum est: quia quādo diabolus capit homines alijs vitij, ipse aliquam delectationē ponit tanquā escam: sed inuidos miseros capit, quia sine esca delectationis. Inuidia enim, dolor est & amaritudo. Vnde mirabiliter cæci sunt, qui dolore istum præponunt gaudijs æternis, qui dolore & cruciatu quotidiano dolorem æternū merentur, & dolori, quasi esca sit, adherent, donec perueniāt ad dolorem æternum. ¶ Quarto facit ad detestationem huius vitij, q̄ vitium istud diabolicum est, & diabolo assimilatur. Sapientia secundo: Inuidia diaboli mors intravit in orbem terrarum. Imitantur autē eum, qui sunt ex parte illius. Ad literam, diabolus ideo parētes nostros seducere voluit quia inuidebat eis regnum cælorum quod ipse perdiderat. Et propter eandē causam adhuc homines impugnat. Vnde diabolus inuidens parentibus nostris, tētauit eos in forma serpentis. ¶ Quinto vero facit ad detestationem huius vitij, q̄ vitium istud venenatissimum est. Vnde super illud ad Galat. 6. Nō efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicē prouocantes, inuicem inuidentes. Ibi gl. Augustini: Sciendum q̄ cum per omne vitium antiqui hostis virus humano cordi infundatur, in zelo inuidiæ tota sua viscera serpens concutit, & in hac imprimenda quasi pestem vomit. Inuidi sunt quasi dracones. Iob, 30. Frater sui draconum, & socius struthionum. Ipsi sunt genimina viperarum. Lucæ 3. Et Matth. 3. Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugete à ventura ira? Imò serpentibus peiores videntur esse. Serpens enim serpentem non persequitur. Homo verò inuidus alios

alios homines persequitur. Inuidus est sicut ciconia, quæ venenatis animalibus vescitur. Vnde Ouidius describit inuidiam comedentem vipereas carnes. ¶ Sexto facit ad detestationem huius vitij, quod vitium istud magnæ potestatis est. Est enim sicut ignis Græcus, qui in aquis gratiarum accenditur. Ex quo hoc vitium cor alicuius occupauit, iam ipse nullum scelus abhorrere non parcat nocenti, nec innocenti. Non timet homicidium, nec fratricidium vel patricidium. Non pepercit diabolus parentibus nostris, qui innocentes erant, quin mortem eorum procuraret. Inuidia excitatus Cain non pepercit Abel fratri innocenti, quin ex sola inuidia occideret eum. Genes. 3. Non pepercerunt filij Iacob fratri suo Ioseph innocenti, quin eum venderent, quia inuidebant ei, imò volebant eum occidere, Genes. 37. tricesimo tertio. Nolebat enim parcere Saul Dauid, qui ei utilis erat, quia inuidebat ei. Noluerunt Iudæi parcere Christo, quin eum facerent occidi, sola inuidia excitati, Matthæi vigesimo septimo: Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum. ¶ Septimo facit ad detestationem huius vitij hoc, quod vitium istud non de facili curatur. Vnde Cyprianus super illud ad Galatas sexto, Non efficiamur inanis gloriæ cupidi & loquens de zelo inuidiæ dicit: Zelus iste modum non habet permanenti- giter sine fine, quum alia scelera finiuntur: quantoque ille, qui inuidetur, successu meliori profecerit, tanto inuidus in maius incendium liuoris ignibus inardescit. Nec mirum, si curare vix hoc peccatum, cum sit peccatum in Spiritum sanctum, cum sit quasi ignis Græcus, qui non de facili extinguitur. Inuidia est quasi rubigo ferro ad hærens, quæ vix à ferro recedit. Beatus filius: Sicut rubigo ferrum, sic inuidia animam in qua nascitur corrumpit. Proverbiorum vigesimo quinto: Aufer rubiginem de argento. ¶ Octauo facit ad detestationem huius vitij hoc, quod vitium istud postquam est in aliquo, ita eum occupat, ut etiam exterius se ostendat. Vnde Cyprianus loquens de inuidia dicit: Huic vultus minax, & toruus aspectus, pallor in facie, labijs tremor, stridor in dentibus, verba rabida & effrænata, uicia & manus ad violentiam prompta. Vnde poëta de detestatione inuidiam: Pallor in ore sedet, macies in corpore toto, Nulquam recta acies, liuent rubigine dentes. Pectora felle vitent, lingua est suffusa veneno. Risus abest omnis, nisi quem fecere dolentes. Nec fruitur somno vigilantibus excita curis: Sed videt ingratos, intabescitque videndo Successus hominum, carpitque carpitur vnâ, Suppliciumque suum est. ¶ Nono verò facit ad detestationem

restationem huius vitij hoc, quod vitium istud infelicissimum
 vitium, est, quia excæcatur, vnde illuminari debuit. Vnde de in-
 vidis legitur Job, 5. Per diem incurrent tenebras, & quasi in no-
 cte sic palpabunt in meridie. vbi dicit Gregorius: Mens inuidi
 cum de alieno bono affligitur, de radio lucis obscuratur. Et sub-
 ditur: Diues boni operis in proximo lucet exterius: sed quasi cæ-
 ci nati palpant inuidi, quia liuore cæci aliqua quæ reprehendât
 inuenire satagunt. Ipsi sunt vt noctuæ lucem bonorū operum
 odientes, & tenebras malorum operum amantes. Bona opera
 proximi sunt velut candela: lucem boni exempli præbentes, sed
 inuidi de ipsis candelis sibi oculos eruunt. Et ipsi sunt sicut He-
 li, qui non poterat videre lucernam donec extingueretur, vt le-
 gitur 1. Regum 3. Infelicitas etiam inuidorum patet ex hoc,
 quod ipsi de profectu aliorum deficiunt, de melioratione de-
 teriorantur. vnde Gregorius. Inuidi debent perpendere quantæ
 sine cæcitatibus, qui alieno profectu deficiunt, aliena lætitia con-
 tabeseunt: quantæ etiam infelicitatis sunt, qui de melioratio-
 ne proximi deteriorantur. Inuidus infelix fit de felicitate alio-
 rum, & de pinguedine aliorum macrescit, vnde: Inuidus alte-
 rius rebus macrescit opimis. Inuidi colligunt de vitibus spinas,
 & de sicubus tribulos. Inuidi etiam ex bonitate Dei deteriores
 fiunt. Vnde Matthæi vigesimo dicit Dominus inuido: An ocu-
 lus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Inuidi adeo sunt in-
 felices, quod ipsi amittunt etiam, vbi alij lucrantur. Ipsi de sa-
 nitate aliorum infirmantur, & de vita moriuntur. Et sicut dili-
 gentibus Deum omnia cooperantur in bonum: ita inuidis om-
 nia cooperantur in malum. Inuidus morietur de bono odore,
 de quo alij viuunt: sicut dicitur de Iuda super Ioan. 12. vbi Iudas
 murmurauit de effusione vnguenti. Inuidus profectum aliorū
 reputat suum defectum. Vnde Iudæi inuidi dicunt, Ioan. 12. Vi-
 detis quia nihil proficimus, ecce mundus totus post eum abiit.
 Inuidis sunt mala ipsa bona. ¶ Decimo facit ad detestationem
 huius vitij hoc, quod vitium istud miserorum hominū est. vn-
 de Job, 5. Paruulum occidit inuidia. Omnis inuidus in eo quod
 talis, minor est eo cui inuidet. Miser est inuidus, & miseria ei
 placet, vnde soli miseriæ parcat inuidia. Hieron. Difficile est in
 prosperis inuidia carere: sola miseria inuidia caret. Nobilium
 personarum est, liberalitas & cōmunicatio suorum. vnde domi-
 nus liberalissimus est, & desiderio largiendi sua & comunicā-
 di fecit quicquid fecit. Leonem etiam qui est rex animalium,
 dicit Aristot. esse animal comunicatiuum. Econtrario inuidia
 ignobi

inuidus à creatore & à creaturis. Creator enim liberalis est, & vult communicare bona sua. Creatura etiam adeò cōmunicare volūt bona sua, vt de hoc certamen videatur habere. Ex hoc enim q̄ ignis vult speciem suam cōmunicare materiae aquae, ex hoc pugna est inter ignem & aquam: Similiter sol vult cōmunicare & lumen, & calorem suum. Aug. Indicium diuinā maxime bonitatis est, q̄ quaelibet res cogitur dare seipsam. Ab hac liberalitate degenerat inuidus, diuidēs se à Deo & creaturis, & sociās se diabolo, qui bona omnibus inuidet, & socios vult esse homines suae miseriae. Et ideo merito creaturae persequitur eū tanquam apostatā. ¶ Decimosexto facit ad detestationem huius vitij hoc, q̄ inuidia valde damnosa est suo subiecto. Aufert enim homini societate ecclesiae. De qua societate dicit David: Particeps ego sum omnium timentium te, &c. Bona proximi, quae inuidi essent si ea diligeret, contra inuidū sunt Aug. Pensent inuidi, quātum bonum sit charitas, quae sine labore nostro aliena bona nostra facit. Inuidia aufert homini proximum. Vnde magister Hugo de sancto Victore: Superbia mihi aufert Deū, inuidia proximū, ira meipsum. Inuidia etiā aufert homini sapientiam. Vnde Sap. 6. Neque cum inuidia tabescente iter habebō, quoniam talis homo non erit particeps sapientiae. Vnde Poeta describens domū inuidi dicit, q̄ erat abdita, sole carens. Sol enim iustitiae lumen sapientiae abscondit ab inuidis. Inuidi etiam homines ad paupertatem & ignominiam saepe perueniūt. vnde Prou. 28. Vir qui festinat ditari, & aliis inuidet, ignorat q̄ egestas superueniet ei. Et Eccles. 7. Improperium & contumeliam malus haereditabit, & omnis peccator inuidus & bilinguis. ¶ Decimosextimo facit ad detestationē huius vitij hoc, q̄ viciū istud est signū, quo diabolus discipulos suos cognoscit. Vnde sicut Dñs dicit Ioan. 13. discipulis suis: In hoc cognoscet omnes qui discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem. Sic dicit diabolus discipulis suis: In hoc cognoscet omnes, quod discipuli mei estis, si inuidiam habueritis ad inuicem. ¶ Decimooctauo facit ad detestationem inuidiae hoc, q̄ ferē omnes inuidi sunt proditores. Prouer. 23. Ne comedas eū homine inuido, & ne desideres cibos eius: quoniam in similitudinem arioli, & conectoris, aestimat quod ignorat. Comede & bibe, dicit tibi, & mens eius non est tecū. ¶ Decimonono facit ad detestationē huius vitij hoc, q̄ frequenter mala morte moriuntur inuidi. Vnde Eccle. 27. Laqueo peribunt, qui oblectantur casu iustorum: dolor autem consumet eos antequam mo-

riatur. Laqueo perit, qui improuise perit. Hieron. Non mentiri
me vidisse mala morte mortuum, qui liberalem antea duxerat
vitam. Econtrario saepe accidit, q̄ inuidus mala morte mori-
tur, qui liberalem ante non duxit vitam. ¶ Vicelimo facit ad
detestationem huius vitij hoc, q̄ inuidi socij sunt diaboli, & in
lucro, & in damno. Quando diabolus lucratur, gaudent, quasi
lucrum ipsius lucrum suum reputarent. Quando vero dia-
bolus perdit, dolent, quasi damnum eius damnum suum repu-
tent. Speciales amici diaboli videntur esse tales secundum de-
scriptionem amicitia, quam ponit Tullius: Habent enim idem
velle & idem nolle cum diabolo. Idem enim velle & idem nol-
le, vera amicitia est. Inuidia vermis est, qui arefecit hederam
næ. Ionas interpretatur donum columbae, & significat aliquem
hominem gratiosum. Hedera vero prosperitas eius est, quae
vermis inuidia vult consumere. Quam cito enim videt inuidia
aliquem prosperari, ipse velle eius prosperitati aduersari. In-
uidia etiam vermis est dissolvens charitatem, siue charam viti-
tem ecclesiae, pro qua filius Dei voluit mori. Inuidia etiam est
miliis passioni illi, qua percussi sunt Sodomitae, Gen. 19. quae
dicitur auidentia aurium vel acrisia. Et facit passio illa, non ut
nino nihil videatur, sed ut non videatur illud quod expedire
videre. Et dicitur acrisia ab a, quod est sine, & crisis, quod est
diciu. Inuidia vero everso facit q̄ illud non videatur, quod
expedit videre. Inuidia enim sic excaecat hominem, q̄ ipse
videt in bono nisi malum. Eccl. 12. Oculus malus ad mala
dir. Specialiter oculus inuidi malus est. Vnde in eode ca. Neque
est oculus inuidi. Et Mat. 20. An oculus tuus nequam est, quia
ego bonus sum? Inuidus plenus est malitia vsque ad oculos.

De speciebus inuidiae.

P A R T I I.

Possimus diuinguere duas species Inuidiae, scilicet exulta-
tionem in aduersis proximi, & tristitia in prosperis. Et
tandem q̄ exultatio inuidi est quasi gaudium phreneticorum,
qui de hoc gaudent, vnde flendum esset, imò gaudium diab-
licum est, quum sit de malo alterius. De hoc gaudeo legitur
Prover. 17. Qui in ruina laetatur alterius, non erit impunitus.
Iob 11. Si exultraui ad ruinam eius, qui me oderat, & exultraui quod
inuenisset eum malum supple, male mihi accidar. Mirum est
inuidi gaudent de malo, quum enim gaudium debeat esse ex
iunctione conuenientis cum conuenienti, & inuidi natura sunt
ni, naturaliter de bono gaudere deberent: sed hoc accidit
malitia quodammodo in naturam est conuersa, & ideo de